

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Autoriteti Kosovar i Konkurrencës
Autoritet Kosova za Konkurrenciju - Kosovo Competition Authority

Nr. 61/20

Datë: 15.10.2020

Në mbështetje të nenit 28, nenit 29, nenin 35 paragrafi (5), nenin 54 paragrafi 2.3, i Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës Nr. 03/L-229 (Gazeta zyrtare Nr. 88/25), dhe Ligji Nr. 04/L-226 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës, bazuar në iniciativa e Institutit GAP adresa Rruga Sejdi Kyeziu Blloku 4 1000 Prishtine kundër Bankës Qendrore të Kosovës (BQK), Komisioni i Autoritetit Kosovar të Konkurrencës në përbërje të: Valon Prestreshit – Kryetar, Ahmet Krasniqit – zv. Kryetar, Fatime Hazirit – Komisionere, Muhamed Krasniqit – Komisioner, Shaqir Morinës – Komisioner në mbledhjen e mbajtur me datën 15.10.2020 merr këtë :

KONKLUZION

- I. Gjatë shqyrtimit paraprak të hetimit të situatës në tregun relevant, bazuar në dispozitat e Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës, konstatohet se nuk ka argumente për Fillimin e Procedurës Hetimore ndaj Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës
- II. Ky konkluzion hyn në fuqi ditën e nënshkrimit nga ana e Komisionit.

ARSYETIM

INICIATIVA PËR FILLIMIN E PROCEDURËS

1. Autoriteti Kosovar i Konkurrencës më 23.12.2019 ka pranuar kërkesën përmes formës elektronike https://mail.rks-gov.net/oë_a/#path=/mail, me pretendimet për çrregullim të konkurrencës nga Banka Qendrore e Kosovës sipas nenit 4, paragrafi 1.1 i Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës 03/L-229.
2. Pretendimet e palës kundër Bankës Qendrore të Kosovës janë si vijon:
“Në mbledhjen e mbajtur më 31 tetor 2019, Bordi Ekzekutiv i Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, ka marrë vendim për ndryshimin e tarifave të primit të sigurimit të detyrueshëm nga auto-përgjegjësia për kategorinë e mjeteve për pasagjerë (grupi tarifor I). Sipas këtij vendimi, BQK-ja ka kërkuar nga siguruesit që t’i përshtatin tarifatat aktuale të primit të sigurimit të detyrueshëm nga auto-përgjegjësia për grupin tarifor I, të cilat janë në fuqi që nga data 1 korrik 2001, me normën e

inflacionit zyrtar të publikuar nga Agjencia e Statistikave të Kosovës të datës 01.01.2002 deri më 31.12.2018” dhe “Duke i rritur në mënyrë arbitrare dhe uniforme tarifat aktuale të primit të sigurimit të detyrueshëm nga auto përgjegjësia për grupin tarifor I, janë dëmtuar të gjithë pronarët e veturave të regjistruara në Kosovë duke paguar një çmim i cili nuk është i bazuar në konkurrencë të lirë në treg. Konkurrenca e lirë në treg mbrohet nga Kushtetuta e Kosovës bazuar në nenin 10, dhe veprimet që kufizojnë një gjë të tillë ndalohen në bazë të nenit 119 pika 3. Përcaktimi i çmimeve e shkel edhe Nenin 4, paragrafi 1.1 të Ligjit nr. 03/L-229 për mbrojtjen e konkurrencës.”

SHQYRTIMI PARAPRAK I TREGUT RELEVANT DHE KORNIZA LIGJORE

1. Autoriteti Kosovar i Konkurrencës zhvillimin e procedurës e bazon tek neni 34 - Iniciativa për Fillimin i Procedurës dhe ex-officio neni 35 - Fillimi i Procedurës, dhe atë në rastet kur kemi të bëjmë me të gjitha format e parandalimit, kufizimit ose keqpërdorimit të konkurrencës nga ana e **ndërmarrjeve** që operojnë në tregjet përkatëse. Neni 2 i Ligjit Nr. 04/L-226 për plotësim ndryshimin e Ligjit Nr. 03/L-229 për Mbrojtjen e Konkurrencës e definon përkufizimin **Ndërmarrje** sipas të drejtës së konkurrencës, si vijon:
2. *“Ndërmarrje – çdo aktivitet biznesor pavarësisht mënyrës së organizimit ose formës së menaxhimit, ndërmarrësi publike e themeluar për kryerjen e aktiviteteve për interes publik si dhe çdo person tjetër fizik ose juridik apo autoritet shtetëror që kryen aktivitet ekonomik pavarësisht se a konsiderohet apo jo subjekt afarist.”*
3. Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK) është subjekt juridik publik bazuar në nenet 11 dhe 140 të Kushtetutës dhe të dispozitave të këtij ligji, që ka autonomi administrative, financiare dhe menaxhuese dhe sipas Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës, neni 2, dhe për këtë rast **nuk konsiderohet ndërmarrje që kryen aktivitet ekonomik.**
4. Bazuar në Ligjin 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, BQK-ja është ekskluzivisht përgjegjëse për licencimin, regjistrimin, mbikëqyrjen dhe rregullimin e institucioneve financiare përfshirë edhe siguruesit. Parimet dhe rregullat themelore për licencimin, rregullimin dhe mbikëqyrjen e siguruesve janë të përcaktuara me ligjin nr. 05/L-045 për sigurimet, ku përcaktohen se veprimtaria e sigurimit të detyrueshëm nga auto përgjegjësia dhe sigurimet tjera të detyrueshme rregullohen me ligje të veçanta andaj Ligji 04/L-018 për sigurimin e detyrueshëm nga auto përgjegjësia është ligj që rregullon sigurimet e detyrueshme në vend. Në zbatim të nenit 8 të këtij ligji, BQK ka nxjerrë rregulloren për caktimin e strukturës së primit për sigurimin e detyrueshëm nga auto përgjegjësia, me c rast përcakton strukturën e primit që siguruesit duhet të zbatojnë në caktimin e primit për sigurimin e detyrueshëm si dhe procedurat dhe afatet për miratim nga BQK-ja.
5. Ju njoftojmë se nga ana e Rregullatorit të tregut të sigurimeve, pra, Bankës Qendrore të Kosovës, kemi pranuar një kërkesë më 09.08.2019 lidhur me shqyrtimin e çështjes së ndryshimit të tarifave për sigurimin e detyrueshëm nga auto përgjegjësia për dhënie të Mendimit Profesional sipas nenit 23 të Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës. Ju njoftojmë se Autoriteti është i autorizuar që me kërkesë të Kuvendit, Qeverisë së Republikës së Kosovës, të organeve qendrore të administratës

publike, personave juridikë me autoritet publik dhe organeve lokale të ofrojë Mendime Profesionale për veprimet që ndikojnë ndjeshëm në konkurrencën e tregut:

Neni 23 Dhënia e Mendimit Profesional

6. *Autoriteti, me kërkesë të Kuvendit, Qeverisë së Republikës së Kosovës, të organeve qendrore të administratës publike, personave juridikë me autoritet publik dhe organeve lokale jep mendime profesionale për ligjet, rregulloret dhe aktet tjera nënligjore që ndikojnë ndjeshëm në konkurrencën e tregut.*
7. *Autoriteti, mund organeve të referuara në paragrafin 1. të këtij neni, t'u japë mendim për pajtueshmërinë e ligjeve ekzistuese dhe rregullave tjera me këtë ligj, ofron mendime me të cilat nxitë njohjen për konkurrencën e tregut, respektivisht ngritë nivelin e vetëdijesimit dhe informimit për rolin e ligjit dhe politikën e konkurrencës së tregut, si dhe ofron mendime dhe opinione profesionale për zgjidhjen dhe zhvillimet krahasuese të praktikave në fushën e legjislacionit dhe politikat e konkurrencës tregtare, për shqyrtimin e çështjes se ndryshimit të tarifave për sigurimin e detyrueshëm nga auto përgjegjësia.*
8. Më 12.09.2019, AKK ka miratuar Mendimin Profesional duke e trajtuar kërkesën e BQK-së bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Konkurrencës, (shih në vegëz dokumentin në fjalë: <https://ak.rksgov.net/assets/cms/uploads/files/Mendimi%20Profesional%20drejtuar%20BQK.pdf>) ku janë ofruar sqarime lidhur me sjelljet e kompanive të sigurimit, çmimet e primit të TPL-së, procesin e përlllogaritjes /përcaktimit të primeve.
9. Ju njoftojmë se Komisioni i Autoritetit të Konkurrencës më 05.02.2020 ka autorizuar Departamentin për Mbikëqyrjen e Tregut që të sigurojë të dhënat e nevojshme për tregun e sigurimeve, qëllimi i të cilave është analiza e kushteve të konkurrencës për produktin e sigurimit të detyrueshëm nga auto përgjegjësia (TPL), për kompanitë të cilat operojnë në tregun e sigurimeve në Republikën e Kosovës.
10. Qëllimi i këtij shqyrtimi paraprak/monitorimi ka qenë që të njoftohemi mbi funksionimin e këtij tregu, strukturën e tregut dhe pjesëmarrësit në tregun përkatës, fuqinë përkatëse si dhe një pamje të situatës, fenomeneve dhe dobësitë e mundshme të tregut që në raste të caktuara mund të bien ndesh me Ligjin për Mbrojtjen e Konkurrencës.
11. Autoriteti i Konkurrencës i ka rekomanduar BQK-së (si rregullator i këtij tregu) që të fillohen përgatitjet që nga rregullimi i tanishëm i këtij tregu, të kalohet në tregun e rregulluar me një sërë tarifash të lejuara (tavan dhe dysheme) e pastaj gradualisht të kalohet në çmimet e tregut plotësisht të liberalizuar. Gjithashtu kemi nënvizuar nevojën që në tregun përkatës të mos ketë çmime të unifikuara të Primit të TPL-së dhe kështu t'i hapet rrugë presionit konkurrues ndërmjet kompanive që operojnë në këtë treg.
12. Më 24.09.2020 është zhvilluar një takim mes dy institucioneve, ku janë paraqitur masat e ndërmarra për zhvillimin e industrisë së sigurimeve në Kosovë. BQK është zotuar se ka ndërmarre përgatitjet e nevojshme duke arritur në konkluzionin se modeli i çmimeve për produktet e detyrueshme duhet të avancohet në mënyrë që të sigurojë mbulimin e rrezikut

potencial për çdo të siguruar dhe, në të njëjtën kohë, të lejoj variacion në kosto duke u bazuar në karakteristikat individuale për sa i përket riskut të të siguruarit. Pra çmime të përcaktuara nga tregu dhe risku.

13. Si rezultat i bashkëpunimit ndërinstytucional, është konkluduar se modeli i kostimit të policave të detyrueshme duhet të jetë i bazuar në riskun individual të të siguruarit, dhe që në një periudhë afatshkurtër të lëvizim nga modeli i cili ka qenë në aplikim për një periudhë rreth 20 vjeçare, në një model i cili mund të konsiderohet si model liberal i kostimit, duke respektuar faktorët individual të riskut sigurues.

14. Andaj, nga ajo që u tha më lart, Komisioni i Autoritetit Kosovar të Konkurrencës, duke u bazuar në nenin 35 paragrafi 5 i Ligjit për Mbrojtjen e Konkurrencës vlerëson se nuk ka argumente për fillimin e procedurës hetimore dhe u vendos si në dispozitiv të këtij konkluzioni.

Këshilla juridike: Kundër këtij konkluzioni nuk është e lejuar ankesa por pala me padi mund të iniciojë konflikt administrativ pranë Gjykatës kompetente për çështje administrative.

Me këtë KONKLUZION të njoftohen:

- Arkiva
- Publikohet në web faqen e Autoritetit
- Palët-Instituti GAP

**AUTORITETI KOSOVAR I KONKURRENCËS
KOMISIONI**

Ahmet KRASNIQI
Zv. Kryetar

Fatime HAZIRI
Anëtare

Valon PRESTRESHI
Kryetar

Shaqir MORINA
Anëtar

Muhamed KRASNIQI
Anëtar

